

Egy “kellemetlen” radikális, Kertész Imre

2016 április 04. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Mintha Kertész is a középszer?ség, a feleslegesség, a tartalmatlanság terjeng?s irodalmi kánonjába besorolható, gyanúra okot adó egyén lenne.
A lényeg elkenése, összemaszatolása, leplezése, ez a jellemz?, mindenre kiterjed? „magyar” közállapot. Aki figyelemmel követte Kertész sorsát, az tudhatja, hogy életm?ve már halála el?tt elfeledett, feltáratlan; lényegében: „jelentéktelen”, visszhang nélküli a mai napig. Több reakciót, nagyobb lelkesedést vált ki egy Kukorelly-féle szarós, hugyozós, zuhany alatt farokver?’ vers a magyar szellemi élet „felkent papjaiból”, mint bármelyik Kertész regény, esszékötet, (v.) napló. És ez így van, ahogyan leírom.
Eltitkolni, elfedni a kegyetlen tapasztalatot, a „létezés botrányos alaphelyzetét”. Ez a mindenkori, mindenkor jelen lév? „csúcsértelmiségi” önvédelmi reakciója, hogy igazolni lehessen kétes tevékenységük létjogosultságát.

> Pl.: „*Nem tudjuk, hogy igaza van-e Kertész Imrének. Reméljük persze, hogy nincs.*” „*Kertész Imre életm?vének és fantasztikus írói teljesítményének egyik különlegessége, hogy rettenetes tragikusságát, sötét jellegét rendkívüli der?vel, ontológiai boldogság-evidenciával tudja ellenpontozni.*” „(…) *könyvtári Sorstalanság lapjai közül / egy régi sorsjegy a padlóra hull.*”

És hasonló, eszement, zagyvaságok, szellemeskedések. Maguk, a halál tényének okán meg- és felszólaló, dörgöl?dz? „diplomások”, „az irodalom körül ólálkodó prostituáltak, lekt?rszerz?k, firkászok, zsurnaliszták, farzsebzsidók min?sége **degradálja jelentéktelenné és teszi tét nélkülivé Kertész radikalizmusát, kétségeit, nyugtalanságát.** Még inkább: nyughatatlanságának, rossz közérzetének okát. Tisztázzuk a félreértéseket. Kertésznek semmi köze az ezoterikus hajlamú, mimózalelk? Nádashoz, a „szamizdatszerz?” Esterházyhoz, a herefogdosó, átévéstudiót telefingó Kukorelly Bandihoz, az „ügyeskez? író” Dragománhoz, az intimpistáskodó’ Vámoshoz, a hódfej?, dagigyerek Szeg?höz (stb.).

Kertész nem a liberális-urbánusok, kurzusírók, szenvelg?k konformirodalmához tartozik; az „?” monumentális monolit-árnyékában érdektelenné, feleslegessé min?sül a kortárs irodalom tetemes része.

Érdekes, hogy eddig Spiró, az egyetlen „kompetens” szerz?, a régi, ért? olvasó-barát, a *Boroswki*-fordító nem szólalt meg (*bár, reméljük nem is fog*). Árulkodó a hallgatása. **Talán Spiró az egyetlen, aki tudja, hogy mikor kell hallgatnia?** Kijelenthet?, hogy ebben az országban (ez az iszonyatos állapotot min?síti) az életm?nek legjobbat az tenne, ha a lehet? leghamarabb elfelejtenék Kertészt, a szerz?t, az írót. És megmaradna annak, ami volt: vállaltan marginálisnak, azzá, amivé a Nobel-díj tette.

Aki (Kertész) m?veit olvasva „kihajózik nyílt vizekre” „elviselhetetlen” tapasztalatokkal, kinyilatkoztatott „blaszfémiával”, a „botrány” feltárására megalkotott legalaposabb, legpragmatikusabb módszerrel szembesül. Elképeszt? er?feszítéssel saját nyelvet, saját struktúrát alkotott, egész írói munkáját erre áldozta fel. Ikonikus példája ennek a „vájármunkának”, a Sorstalanságból kiemelt egyetlen szó: „*Természetesen.*” Kertész, Kafka kishivatalnoki precizitásával, önmaga ellen fordított „tehetségével”, mintegy „pisztolycs? el?tt” várta a „regényt”, a Sorstalanságot. „*(…) Önmagán akarta regisztrálni – szerette ezt a szót: regisztrálni – a pusztító er?ket, a túlélési kényszert, az alkalmazkodási mechanizmust, ahogy a régi orvosok beoltották magukat a méreggel, hogy önmagukon tapasztalják meg a hatást.*” – írja a Felszámolás c. regényében.

Megtagadta, – mert eredend?en volt ép erkölcs? ember – a nyugati humanizmus érdekhazugságait, az emberségesség, az érzelg?sség, az önsajnálat toposzait, ha kellett ironizált, megvet?en nevetett rajta, de mindig komoly, nehéz és töredékes „beszéd?” maradt.

Ahogyan Pilinszky is. Állítása: az emberi civilizáció soha nem függetlenedett, nem tisztult meg *Auschwitz*tól, a *Keresztt?l*. Azaz, az „ember” a lágermintáktól, a „jóra való restségt?l” az „táborok” végletes immoralitásától, mint eredend?, lényegi meghatározottságtól képtelen szabadulni, elszakadni. Kertész szerint Auschwitz nem különleges, egyedülálló „történelmi” jelenség, **hanem a „békés” hétköznapok közé ékel?dött és azokban jelen lév?, tetten érhet? valóság.** Ezek a kijelentések nem az antiszemitizmusról vagy bármilyen, „egyéb” idegengy?löletr?l, abból fakadó sértettségr?l, sérelmekr?l szólnak (nem a politikát pozícionálják, célozzák meg, nem adnak „lépésel?nyt” egyik ideológiának sem), **hanem az eredend?en „b?nös” emberi természet megismerésére szolgálnak.** „*Kemény beszéd ez; ki hallgathatja ?t?*” Felesleges önáltatás lenne reménykedni

abban, hogy nincsen, nem volt igaza, hogy tévedett vagy azt feltételezni, hogy „ügyesen szerkesztett túlzásokból” épített irodalmi karriert magának.

Kertészt Auschwitz utáni, egzisztenciális feltárulkozást követ?en nem hazudhatott, nem lehetett „nemzeti”, „magyar”, sem bármilyen más „nemzet” cinkosa. Ez lényegi, elementáris tapasztalat kirekesztette ?t, minden ideológiai, identitáshordozó „közösségb?l”. **Kertész országa a szám?zetés, *ezt el kell fogadnunk*.** Ahogy a Gályanaplóban írja: „*Nem baloldali, nem jobboldali. Egyáltalán a politikum mint cselekvési terület elképzelhetetlen számára. Valójában nem a harcot, hanem az egyetemes kiszolgáltatottságot vállalja, a mindig, minden helyzetben való kiszolgáltatottságot, és az emberinek (ha így tetszik: az egyetemes emberinek) a negativitásban kíván hangot adni. Nem tiltakozással, nem izgatott hadonászássalvalami más nevében; nem: halk, súlyos és megingathatatlan tagadással, az egész higgadt és megfontolt elutasításával. Vagyis: tud hit nélkül élni (…)*”

Gyakran idézett, életbevágóan id?szer? „jóslatai” sem, a jobboldal igazolására keletkeztek – ne erre használjuk! – (az ezredforduló környékén), hanem Auschwitz által megsz?rt realitásérzékér?l, tisztánlátásáról tanúskodtak.

„*Gondolkodásomat tönkretették a gondolkodás mesterei és az ideológiák. Elfordulni a történelemt?l egy végleges megfogalmazhatóság felé.*” Mondatai, egy rejt?zköd? b?nöz? vagy egy rabságban szenved? elítélt önfegyelmér?l tanúskodnak. Vajon miért? Egy biztos: ez a kegyetlen ?szinteség és kilépés az „irodalmiból”, a „történelmib?l” testesíti meg Kertész Imre személyes felvállalását, ami az egyetlen, valódi radikalizmus.

www.tutiblog.com

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló